

ціальних польотів чи підготовки до них, участі у виставках і змаганнях. Якщо порушення правил польотів військових літальних апаратів були поєднані з порушенням правил міжнародних польотів, то за вчинення умисно незаконного вльоту в Україну або вильоту із України члени екіпажу військового повітряного судна несуть відповідальність за ст. 331 КК, а за інші порушення правил міжнародних польотів, які не потягли наслідків, передбачених ст. 416 КК, – за ст. 334 КК. У разі порушення не правил польотів, а правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою, що виконуються у будівництві за допомогою гелікоптерів, винна особа несе відповідальність за ст. 272 КК, а за певних обставин – за ст. 425 КК. Якщо порушення правил польотів екіпажем військового літального апарата полягали у вльоті в Україну або вильоті із України без відповідного дозволу, а так само у недодержанні зазначених у дозволі маршрутів, місць посадки, повітряних трас, коридорів або ешелонів і потягли наслідки, передбачені ст. 416 КК, вони кваліфікуються за цією статтею.

Військовослужбовці, які вчинили порушення правил польотів військових літальних апаратів після їх угону, несуть відповідальність за сукупністю злочинів, передбачених ст. ст. 278 КК і 416 КК.

З суб'єктивної сторони злочин характеризується в цілому необережною формою вини. Ставлення ж до порушення конкретних правил може бути й умисним.

Література:

1. Кримінальний кодекс України. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2012. – 216 с. – (Кодекси України).
2. Повітряний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49.
3. Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш та ін., за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – К.: Концерн "Видавничий Дім "Ін Юре", 2006. – 1184 с.

Кузьменко П.О.,
студент,
Юридичний інститут
Національний авіаційний університет, Київ
Науковий керівник: Хорт І.В., старший викладач

ПРАВОВІ АСПЕКТИ УЧАСТІ ПРОКУРОРА У ПРОВАДЖЕННІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ НА ПОВІТРЯНОМУ ТРАНСПОРТІ

Специфіка наглядової діяльності прокурора на стадії порушення кримінальної справи про злочини на повітряному транспорті полягає в необхідності безпосереднього вивчення ним матеріалів розслідування. Це дає можливість вирішити питання про те, чи достатньо підстав для порушення кримінальної справи, встановити обставини, які сприяють вчиненню тих чи інших злочинів, забезпечити принцип невідворотності покарання осіб, винних у вчиненні злочину.

Висновки розслідування, як і матеріали дослідчої перевірки дають можливість вирішити питання про достатність підстав для порушення кримінальної справи про злочини на повітряному транспорті.

Більшість питань даної проблеми аналізувались такими науковцями як О.В. Сорока, Б.Н. Дудишкін, В. Коршиков, А.М. Наумов, В.О. Емінов та ін. У своїх працях вони досліджували поняття, значення та порядок провадження розслідування. Разом з тим поза увагою залишились проблеми його правового регулювання. Враховуючи зазначене, основна мета даної праці – розкрити правові та методологічні аспекти участі прокурора у проведенні розслідування злочинів.

Основні завдання, які підлягають вирішенню, вбачаються у: 1) визначенні особливості правового регулювання здійснення розслідування; 2) аналізі правової природи результатів розслідування; 4) дослідженні ролі прокурора у провадженні розслідування.

Нагляд прокуратурою за розслідуванням злочинів на повітряному транспорті здійснюється на основі відомих нормативно-правових актів, таких як, наприклад, Правила розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами в Україні, затверджені Наказом Державної Служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації № 943 від 13.12.2005 р. Безперечно, всі відомчі нормативні акти покликані на забезпечення ефективного розслідування злочинів та запобігання вчиненню нових. Однак, в першу чергу, саме прокурори дають накази слідчим, які допомагають останнім правильно визначити

подальший напрямок розслідування, встановити всі обставини, що підлягають доказуванню у справі, сприяють усуненню слідчих помилок, тому, на мій погляд, доцільно було б на законодавчому рівні закріпити чіткий механізм діяльності прокурорів лише з нагляду, а й їх участі у проведенні розслідування злочинів саме в галузі повітряного транспорту. В таких нормативно-правових актах має бути приділена увага щодо суворого контролю прокурорами за виконанням слідчими їх наказів, оскільки як показує практика контроль здійснюється лише під час ознайомлення зі справою, яка потрапляє до них вже з остаточним рішенням. Як наслідок – ігнорування в ряді випадків слідчими вказівок прокурора, неусунення допущених помилок, неодноразове повернення кримінальних справ на додаткове розслідування, в результаті – порушення вимог всебічності, повноти та об'єктивності розслідування. Завдання прокурора тільки тоді буде дійсно виконано, коли він забезпечить виконання даних вказівок.

Детального вивчення вимагають протоколи очних ставок. Дослідження показало, що в ряді випадків очна ставка проводилася з такими недоліками, які перетворювали слідчу дію у формальний акт (5,8% справ із слідчими помилками). Слідчий лише фіксував протиріччя і не застосовував відповідних тактичних прийомів для їх подолання, дослідження причин. При виявленні випадків формального підходу необхідні вказівки про повторне та якісне проведення даної слідчої дії. Прокурор повинен вжити заходів до з'ясування причин неякісного проведення очних ставок: чи є такими причинами формальний пасивний підхід або невміння слідчого належним чином провести очну ставку, незнання тактичних прийомів, які можуть бути використані. В останньому випадку необхідно вирішити питання про доцільність участі прокурора в проведенні даної дії з метою надання допомоги слідчому, наочного демонстрування можливих прийомів або обговорити зі слідчим порядок проведення даної дії. На жаль, повноваження прокурора під час провадження розслідування впливають з діяльністю прокурора щодо здійснення загального нагляду, а тому, на мою думку, не знайшли належної правової регламентації. Під час провадження розслідування прокурор не приймає у ньому активної участі, обмежуючись лише присутністю під час виконання окремих дій.

Таким чином, можна зробити висновок, що доцільним було б провести правову регламентацію розслідування прокурорами злочинів на повітряному транспорті, тим самим забезпечивши ефективність та повноту, значно пришвидшити процес встановлення осіб, причетних до злочину.

У законодавстві України відсутня вказівка на участь прокурора у проведенні розслідування. На мою думку, участь прокурора у провадженні розслідування не повинна обмежуватись можливістю знайомитися з результатами такого розслідування. Для вирішення завдань прокурора під час здійснення загального нагляду, а також з метою підвищення якості розслідування транспортному прокурору повинно на законодавчому рівні забезпечуватись право безпосередньої участі у його провадженні. Більше того, цілком обґрунтованим було б надання прокурору повноважень щодо керівництва проведенням службового розслідування з усіма організаційно-правовими наслідками, які з цього випливають.

Література:

1. Конституція України// Відомості Верховної Ради(ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
2. Закон України "Про прокуратуру"/Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, № 53, с. 793.
3. Сірко Б. Організація роботи транспортного прокурора зі здійснення нагляду за додержанням і застосуванням законів / Б. П. Сірко.– С.50-55.

УДК 344.7(043.2)

Маслоїд Б.П.,
студент,
Юридичний Інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Рощина І.О., к.ю.н.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ (ПИТАННЯ) ВСТАНОВЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ СУТНОСТІ ОБ'ЄКТИВНИХ ОЗНАК ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ.281 КК УКРАЇНИ "ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ПОВІТРЯНИХ ПОЛЬОТІВ"

Україні належить повний і виключний суверенітет над повітряним простором України, що є частиною території України. Повітряним простором України є частина повітряної сфери, розташована над суходолом і водною територією України, в тому числі над її територіальними водами (територіальним морем). Існують авіаційні правила, які визначають і регулюють порядок діяльності авіації України з метою забезпечення безпеки польотів і екологічної безпеки. До таких правил належать: